

SÄKERHETS DATABLAD

LYRA MARK marking paste

1. NAMNET PÅ BEREDNINGEN OCH FÖRETAGET

Handelsnamn:	LYRA MARK marking paste
Användning:	Märkpenna.
Artikel-nr:	4150...
Distributör	Lyra Bleistift-Fabrik GmbH & Co. KG, Tyskland
Svensk distributör:	LYRA SCANDINAVIA AB Signalgatan 2 442 40 Kungälv
Nödtelefon:	112
Upplysningar om produkten:	0303-37 37 80
E-post:	info@lyra.se

2. FARLIGA EGENSKAPER

Märkningsuppgifter:

LYRA MARK marking paste

Brandfarligt. Upprepad kontakt kan ge torr hud eller hudsprickor.

Ångor kan göra att man blir dåsig eller omtöcknad.

Förvaras oåtkomligt för barn. Undvik kontakt med ögonen.

Innehåller: 25-50 % N-butylacetat, 2,5-10 % titaniumdioxid och 25-50 % kalciumkarbonat.

3. SAMMANSÄTTNING/INFORMATION OM BESTÅNDSDELAR

Märkpenna.				
Ämnesklassificeringar enligt KIFS 2005:7:				
CAS-Nr:	Ämne:	Vikt-%:	Symboler:	Riskfraser:
123-86-4	N-butylacetat	25-50	-	R10-66-67
13463-67-7	Titaniumdioxid	2,5-10	-	*)
471-34-1	Kalciumkarbonat	25-50	-	*)
*) Ämnen utan riskfraser, men har hygieniska gränsvärden (se punkt 8).				
Se förklaring till Riskfraser under punkt 16.				

4. FÖRSTA HJÄLPEN

- Allmänt:** Vid tveksamhet eller om symptomen fortsätter, kontakta alltid läkare/sjukhus.
- Inandning:** Om stora mängder har inandats: Sörj för att den drabbade får frisk luft. Se till att denne får värme och stillhet.
- Stänk i ögonen:** Ta av ev. kontaktlinser. Håll ögonlocken brett isär och rulla med ögonen. Skölj med rikliga mängder tempererat 20°C - 30°C vatten i några minuter. Kontakta ögonläkare vid röda ögon, smärta eller synnedsättning.
- Hudkontakt:** Tvätta omedelbart partiet med tvål och vatten. Ta omedelbart av alla plagg som blivit nedstänkta av produkten. Använd INTE lösningsmedel eller tinner.
- Förtäring:** Vid mindre mängder (högst en munfull), skölj munnen med vatten och kontakta läkare/sjukhus.
Vid förtäring av misstag, tillkalla läkare för bedömning om undersökning krävs samt efterföljande behandling på sjukhus. Visa etiketten för läkaren.

5. BRANDBEKÄMPNINGÅTGÄRDER

- Lämpliga släckmedel:** Mindre bränder: Pulver- kolsyresläckare och andra typer av släckare. Övriga bränder: Alkoholresistent skum, pulver-, kolsyresläckare.
- Olämpliga släckmedel:** Vatten.
- Särskilda risker:** Vatten rekommenderas i allmänhet inte då det kan vara ineffektivt, men kan däremot vara lämpligt till att kyla förpackningar som utsätts för brand och till att skingra ångor.
Tjock, svart rök kan utvecklas vid brand och vid närvaro av organiskt material. Exponering för nedbrytningsprodukter kan utgöra en hälsofara.

Inandas inte röken.
Förhindra att släckvatten och rester från branden kommer ut i avlopp eller vatten/drag.
- Skyddsutrustning:** På grund av den giftiga gasen som utvecklas vid termisk nedbrytning av produkten, måste brandbekämpningspersonal utrustas med sluten andningsapparat.

6. ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

- Skyddsåtgärder:** Då beredningen innehåller organiska lösningsmedel måste antändningskällor avskärmade eller avlägsnas och lokalerna ventileras. Undvik inandning av damm. Se också skyddsåtgärderna under punkterna 7 och 8.
- Miljömässiga åtgärder:** Samla upp läckage eller spill och förhindra ytterligare utsläpp. Använd icke-brännbart absorberande material som sand, jord, vermikulit, kiselgur i behållare för omhändertagande. Förhindra att produkten kommer ut i avlopp eller vatten/drag. Använd lämpliga behållare/fat för uppsamlat spill enligt föreskrifter (se punkt 13). Kontakta Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om produkten skulle förorena vatten, vattendrag eller avlopp.
- Rengöringsmetoder:** Rengör helst med ett rengöringsmedel, använd inte lösningsmedel.

7. HANTERING OCH LAGRING

- Tillämpning:** Lagringsföreskrifterna gäller för de lokaler där produkten används och hanteras.
- Hantering:** Sörj för god ventilation. Ångorna är tyngre än luft. De kan sprida sig längs marken och bilda explosiva blandningar med luft. Förhindra att det bildas brandfarliga eller explosiva koncentrationer i luften och undvik ångkoncentrationer som är högre än de hygieniska gränsvärdena.
- Förebyggande åtgärder mot brand:** Använd produkten endast i lokaler utan öppna lågor eller andra antändningskällor och sörj för att elektrisk utrustning är skyddad. Förvara förpackningarna väl tillslutna på avstånd från hetta, gnistor och öppna lågor. Använd inte verktyg som kan alstra gnistor. Röka inte. Förhindra att obehöriga äger tillträde.
- Rekommenderade utrustningar och metoder:** För personlig säkerhet, se punkt 8. Iakttä försiktighetsåtgärderna enligt etiketten, samt industriella säkerhetsföreskrifter. Förpackningar som öppnats måste återförslutas väl och förvaras i upprätt position. Undvik inandning av damm.

Förbjudna utrustningar och metoder:

Det är förbjudet att röka, äta och dricka i lokaler där produkten används. Öppna aldrig förpackningar under tryck.

Lagring:

Förvara förpackningarna väl tillslutna på ett torrt ställe. Håll produkten på avstånd från alla slags antändningskällor – röka inte. Håll produkten ordentligt på avstånd från alla slags antändningskällor, hetta och direkt solljus. Golvet måste vara ogenomträngligt och bilda en uppsamlingsbassäng så att vätskan i händelse av oavsiktligt spill inte kan spridas utanför detta område.

8. BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN/PERSONLIGT SKYDD
Skyddsåtgärder:

Använd personlig skyddsutrustning enl. EG-direktiv 89/686. Sörj för god ventilation, om möjligt med utsugningsfläktar vid arbetsplatserna samt adekvat allmän ventilation. Använd andningsapparat om ventilationen är otillräcklig för att hålla lösningsmedelsångorna under de hygieniska gränsvärdena.

Kontrollparametrar:

CAS-Nr:	Ämne:	Nivågränsvärde(NGV):		Korttidsvärde (KTV):	
		ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³
Hygieniska gränsvärden för ingående ämnen enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling AFS 2005:17:					
123-86-4	N-butylacetat	100	500	150	700
13463-67-7	Titaniumdioxid (totaldamm)	-	5	-	-
Hygieniskt gränsvärde enligt ACGIH® (American Conference Of Governmental Industrial Hygienists):					
471-34-1	Kalciumkarbonat	-	10	-	-

Andningsskydd:

Antiaerosolfilter – P2 (vitt).
Antigasfilter: - A1, A2, A3 (brunt)
Vid koncentrationer över de hygieniska gränsvärdena måste godkänt andningsskydd användas.

Handskydd:

Rekommenderade skyddshandskar: PVA (polyvinylalkohol).
Skyddskräm kan användas för exponerad hud, men den får inte användas efter kontakt med produkten.
Vid långvarig eller upprepade kontakt med händerna, använd lämpliga skyddshandskar.

Ögon/ansiktsskydd:

Använd skyddsglasögon som skyddar mot stänk.

Hudskydd:

Se punkt 11.

9. FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

Allmänna kännetecken:

Form: Pasta

Fysikaliskt/kemiska egenskaper:

pH-värde: Neutralt
När pH kan mätas
har det ett värde av: Inga uppgifter
Flampunkt/intervall: 23°C-55°C
Ångtryck: Under 110 kPa (1,10 bar)
Densitet: < 1
Vattenlöslighet: Olöslig

10. STABILITET OCH REAKTIVITET

Termisk nedbrytning: När produkten utsätts för höga temperaturer, kan den utlösa farliga nedbrytningsprodukter som kolmonoxid, koldioxid, rök och kväveoxid.

11. TOXIKOLOGISK INFORMATION

Produkten: Inga uppgifter finns tillgängliga om själva produkten. Exponering för ångor från lösningsmedlen i produkten som ligger över de hygieniska gränsvärdena kan framkalla hälsoskadliga effekter, som:

Irritation på slemhinnor och andningsorgan, njurar, lever och det centrala nervsystemet.
Framkallade symptom omfattar huvudvärk, domningar, yrsel, trötthet, muskulär kraftlöshet och, i extrema fall, medvetslöshet.
Långvarig eller upprepad kontakt med produkten kan avfetta huden från dess naturliga oljor och därmed framkalla icke-allergisk dermatit vid kontakt och absorption genom ytterhuden.
Stänk i ögonen kan orsaka irritation och reversibel skada.

Övrig information: Ämnet med CAS-nr: 13463-67-7: Enligt IARC (International Agency for Research on Cancer): Misstänkt cancerframkallande.

12. EKOLOGISK INFORMATION

Produkten: Ingen ekologisk information finns tillgänglig för produkten. Produkten får inte komma ut i avlopp eller vatten/drag.

13. AVFALLSHANTERING

Produkten: Häll inte ut i avlopp eller vatten/drag.

Rester: Återvinn eller omhänderta rester enligt gällande föreskrifter, helst genom en behörig avfallsanläggning.
Förorena inte mark eller vatten/drag med rester, släpp inte ut rester i miljön.

Förpackning med rester: Töm förpackningen helt. Låt etiketten/etiketterna sitta kvar på förpackningen.
Forsla till behörig avfallsanläggning.

14. TRANSPORTINFORMATION

Klassificering: Produkten är inte klassificerad som farligt gods på land, till sjöss eller på flyg.

15. GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

Klassificering/märkning: Se punkterna 2 och 3.

Gällande föreskrifter: EG-direktivet 1999/45 och dess tillämpningar.
EG-förordningen 1272/2008 (CLP) och dess tillämpningar (EG-förordning 790/2009).
Arbetsmiljöverkets föreskrifter om hygieniska gränsvärden.

Översättning: Från engelska till svenska febr. 2013.

16. ANNAN INFORMATION

Förklaring till Riskfraser (H) under punkt 3:

R10: Brandfarligt.
R66: Upprepad kontakt kan ge torr hud eller hudsprickor.
R67: Ångor kan göra att man blir dåsig eller omtöcknad.